

M a i g 2 0 1 4

Què implica que el català no sigui llengua oficial de la Unió Europea?

Les conseqüències de la no-oficialitat del català a la UE

20 ANYS

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

L'ONG DEL CATALÀ
FES-TE'N SOCI

Títol: Què implica que el català no sigui llengua oficial de la Unió Europea? Les conseqüències de la no-oficialitat del català a la UE.

Tècnic de l'informe: Josep Vidal

Col·laboracions: Bernat Gasull

Barcelona, maig 2014

© Plataforma per la Llengua

Plataforma per la Llengua
Via Laietana, 48 A, principal 2a
08003 Barcelona
Tel. 93 321 18 03
www.plataforma-llengua.cat

Sumari

1. La Unió Europea i el multilingüisme	3
2. El concepte de llengua oficial de la UE	3
3. La situació del català a Europa	6
4. Els intents per oficialitzar el català a Europa	7
5. L'estatut legal del català a Europa.....	9
6. Conseqüències de la no-oficialitat del català a la UE.....	13
7. Conclusions	19
8. Bibliografia de referència	21

1. La Unió Europea i el multilingüisme

La Unió Europea¹ és una associació politicoeconòmica de diversos països europeus que va ser creada després de la Segona Guerra Mundial. Actualment, la UE està formada per vint-i-vuit països que es troben emparats legalment pel Tractat de Lisboa del 2009, tot un seguit d'acords entre els diferents estats membres que la conformen i que substitueixen la fallida Constitució Europea.

A dia d'avui, i fruit d'aquesta unió d'Estats, el multilingüisme és una de les característiques i trets més significatius que defineixen aquesta entitat supranacional. Amb la recent incorporació de Croàcia, el juliol de l'any passat, el nombre de llengües oficials a la UE ha passat a ser de vint-i-quatre, concretament: l'alemany, l'anglès, el búlgar, el castellà, el croat, el danès, l'eslovac, l'eslovè, l'estonià, el finès, el francès, el neerlandès, el grec, l'hongarès, l'irlandès, l'italià, el letó, el lituà, el maltès, el polonès, el portuguès, el romanès, el suec i el txec. D'altra banda la UE té tres llengües de treball: l'alemany, l'anglès i el francès. El règim lingüístic oficial de la UE, pel qual s'estipulen quines són les llengües oficials i de treball i pel qual també es prescriu les prerrogatives lingüístiques que es vinculen a aquests estatus, és el Reglament 1/1958 de la Comunitat Econòmica Europea, aprovat pel Consell CEE el 15 d'abril de l'any 1958 i modificat cada cop que s'ha admès una nova llengua.

2. El concepte de llengua oficial de la UE

En principi, el que defineix tota llengua oficial és el fet que aquesta serveix de mecanisme de comunicació eficaç entre els ciutadans i els poders públics que els representen. En aquest sentit, per *llengua oficial* de la UE hem d'entendre qualsevol de les 24 llengües que s'esmenten en el Reglament 1/1958. No obstant això, del Reglament es pot deduir que per *llengües oficials* podem entendre aquelles llengües que tindran presència en les comunicacions amb i en el Parlament Europeu, en el Tribunal de Justícia, en la Comissió Europea i en el Consell d'Europa, entre altres institucions. De fet, el concepte de *llengua oficial* de la UE és un xic més ampli, com veurem tot seguit. Abans, però, ens agradaria remarcar tres coses. La primera és que el règim lingüístic de la UE preveu que cada una de les institucions que en formen part regularà com cregui més adient la qüestió idiomàtica; la segona és que no hi ha cap document explícit i

¹ D'ara endavant UE.

oficial sobre quina és la política lingüística establerta per la UE; i la tercera, que l'oficialitat o no d'una llengua a la UE depèn exclusivament de la seva aprovació per unanimitat dins del Consell a proposta expressa d'un estat membre, com bé apunten l'article 290 del Tractat constitutiu de la Comunitat Europea i l'article 8 del Reglament 1/1958:

Article 290 Tractat de la Comunitat Europea:

«El uso de una lengua se regirá, a petición del Estado interesado, por las normas generales de la legislación de dicho Estado».²

Article 8 del Reglament 1/1958:

«El presente Reglamento será obligatorio en todos sus elementos y directamente aplicable en cada Estado miembro».

Així doncs, perquè una llengua esdevingui oficial dins de la UE només cal que l'estat membre interessat ho demani de manera explícita i que se sotmeti a votació. En la majoria de casos, però, salvant excepcions, les llengües oficials de la UE es corresponen concretament a les llengües nacionals i oficials dels diversos estats membres de la Unió. Tanmateix, no hi ha cap regulació sobre quines llengües poden ser llengües oficials de la UE.

El que sí que està regulat pel Reglament 1/1958 és tot un seguit de drets i deures dels ciutadans, dels estats membres i de les institucions europees de la UE quant a les llengües oficials, com ara:

a) El dret de l'estat membre o del ciutadà de triar en quina llengua, de les oficials, vol adreçar-se a les institucions comunitàries.

Reglament 1/1958, art. 2: «Los textos que un Estado miembro o una persona sometida a la jurisdicción de un Estado miembro envíe a las instituciones se redactarán, a elección del remitente, en una de las lenguas oficiales».

b) Correlativament, el deure d'aquestes institucions de respondre aquests escrits en la llengua oficial prèviament escollida i utilitzada per l'Estat o ciutadà.

Reglament 1/1958, art. 2: «La respuesta se redactará en la misma lengua».

² D'ara endavant, el redactat dels diversos Reglaments, Directives i Tractats europeus que es mostrin en aquest informe apareixen en castellà, ja que no existeix una versió catalana oficial dels diversos documents de la UE.

c) El deure de les institucions comunitàries a l'hora de redactar textos que hagin de ser enviats a un estat membre o ciutadà, de fer-ho en la llengua oficial d'aquest Estat.

Reglament 1/1958, art. 3: «Los textos que las instituciones envíen a un Estado miembro o a una persona sometida a la jurisdicción de un Estado miembro se redactarán en la lengua de dicho Estado».

d) El deure o previsió que els reglaments i altres textos comunitaris siguin redactats en aquestes llengües oficials.

Reglament 1/1958, art. 4: «Los reglamentos y demás textos de alcance general se redactarán en las lenguas oficiales».

e) La publicació sistemàtica del *Diari Oficial de la Unió Europea* en les diferents llengües oficials.

Reglament 1/1958, art. 5: «El Diario Oficial de la Comunidad se publicará en las lenguas oficiales».

f) Aquest règim lingüístic també estipula que les diferents institucions que conformen la UE podran determinar les diverses modalitats d'aplicació d'aquest règim en els seus respectius reglament interns.

Reglament 1/1958, art. 6: «Las instituciones podrán determinar las modalidades de aplicación de este régimen lingüístico en sus reglamentos internos».

g) Anàlogament, el Tribunal de Justícia europeu també regularà de manera autònoma el règim lingüístic dels seus procediments.

Reglament 1/1958, art. 7: «El régimen lingüístico del procedimiento del Tribunal de Justicia se determinará en el reglamento de procedimiento de éste».

h) Finalment, el Reglament també fa explícit que en aquells estats membres on existeixin diverses llengües oficials, l'ús d'una llengua es regirà, a petició de l'estat interessat, per les normes generals de la legislació d'aquest Estat.

Reglament 1/1958, art. 8: «Por lo que respecta a los Estados miembros donde existan varias lenguas oficiales, el uso de una lengua se regirá, a petición del Estado interesado, por las normas generales de la legislación de dicho Estado».

Així, doncs, i de manera esquemàtica, les llengües oficials de la UE seran les úniques llengües en les quals estarà redactada la producció escrita de la UE, tant a nivell intern com en la seva relació amb els ciutadans i els estats membres.

Tot i que no aparegui explícitament en el Reglament, l'estatus d'oficialitat porta associat i suposa una plena validesa i eficàcia dels actes jurídics realitzats en les llengües que tenen aquest estatus.³ De la mateixa manera, tot diputat i parlamentari europeu pot expressar-se lliurement en qualsevol d'aquestes llengües oficials, sense que això suposi un problema. Val a dir, però, que l'article 7 de l'Estatut dels diputats al Parlament Europeu no estableix per llei que els diputats només es puguin adreçar al Parlament en una llengua oficial sinó que textualment diu que:

- «1. Los documentos del Parlamento se traducirán a todas las lenguas oficiales.
2. Las intervenciones orales serán objeto de interpretación simultánea a todas las demás lenguas oficiales.
3. El Parlamento establecerá las condiciones para la ejecución del presente artículo».

Així doncs, el veto al Parlament Europeu de parlar en català o en qualsevol altra llengua no oficial de la UE, sembla que prové dels articles 1 i 2 del Reglament 1/1958 pel qual s'estableix el règim lingüístic de la UE.

Evidentment, del concepte d'*oficialitat* se'n poden desprendre moltes conseqüències, sobretot en funció dels règims lingüístics interns de cada institució europea així com dels diferents estats membres. Malgrat tot, aquí hem volgut esmentar els drets directes i específics que es vinculen al concepte d'*oficialitat* segons el Reglament europeu que regula el règim lingüístic general de la UE. Més endavant esmentarem les altres conseqüències d'aquesta oficialitat.

3. La situació del català a Europa

El català és una llengua que té una població estimada de 10 milions de parlants, repartits en quatre Estats europeus: Andorra, Espanya, França i Itàlia. Tot i el gran nombre de parlants de què disposa, el català només és llengua oficial del Principat d'Andorra. A les comunitats autònomes de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià, el català té una oficialitat limitada i

³ MILIAN (2002).

compartida amb altres llengües. En aquest cas, el castellà és l'única llengua oficial d'Estat i l'única llengua que obligatòriament cal conèixer. Malgrat això, la vitalitat de la llengua catalana és força evident com ho demostra el fet que el català sigui la catorzena llengua més parlada de la UE i que sigui la setena llengua més apresada entre els joves de la Unió.⁴

Malgrat el seu pes demogràfic i la seva capacitat d'atracció, la llengua catalana encara no és avui dia una llengua oficial de la UE. Aquesta situació no és conseqüència directa del fet que no sigui una llengua pròpia de la UE, ni tan sols del seu pes demogràfic, ja que hi ha fins un total d'onze llengües oficials de la UE que tenen menys parlants que el català: el búlgar, el croat, el danès, l'eslovac, l'eslovè, l'estonià, el finès, el gaèlic, el letó, el lituà i el maltès. Com ja hem mostrat més amunt, el fet que una llengua sigui oficial de la UE no depèn, en absolut, del fet que aquesta sigui la llengua més parlada en un dels estats membres de la Unió. Val la pena tornar a recordar que perquè una llengua sigui oficial de la UE només cal que aquesta sigui proposada al Consell d'Europa per l'estat membre interessat i que obtingui una votació favorable per unanimitat.

El català encara no és una llengua oficial de la Unió Europea purament per la manca de voluntat política de l'estat espanyol que mai no l'ha volgut proposar. Aquest fet no resulta estrany si tenim en compte la llarga tradició espanyola en règims lingüístics desfavorables per a qualsevol llengua diferent de la castellana. Encara avui, la norma suprema de l'ordenament jurídic espanyol, tot i regular que les altres llengües espanyoles seran també oficials en les respectives comunitats autònomes d'acord amb llurs estatuts, no dona rang d'oficialitat estatal a aquestes llengües, a diferència del que sí fan països com Bèlgica, Finlàndia o Suïssa.

4. Els intents per oficialitzar el català a Europa

D'ençà de l'entrada d'Espanya a la UE, les administracions catalanes i balears, els diputats catalans, i sobretot la societat civil, no han parat de demanar que el govern espanyol faci la petició perquè el català esdevingui llengua oficial de la Unió. Fruit de tot plegat només es va aconseguir un tímid acord el 2005 molt allunyat de les demandes i que d'altra banda no s'ha acomplert mai. Ja a finals dels anys vuitanta, la Crida a la solidaritat en defensa de la llengua, la cultura i la nació catalanes va mobilitzar milers de demandes a favor de l'oficialitat del català a la UE. Gràcies a això, el mes de novembre de 1987 una delegació catalana va lliurar 100.000

⁴ Per més informació sobre la situació actual del català vegeu l'*Informecat* 2014.

signatures al president del Parlament Europeu. El 23 d'abril de 1988, la mateixa entitat va convocar una manifestació en reconeixement de l'oficialitat del català a Europa. L'any 1988, el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, ja va fer les primeres reunions amb les màximes autoritats de la UE per exposar el problema. El primer parlament que en fa una petició formal és el de les Illes Balears, l'any 1888, tot i que es va lliurar més tard que la petició del Parlament de Catalunya (peticions núm. 113/88 del Parlament de Catalunya i núm. 161/89 del Parlament de les Illes Balears). Des d'aleshores, les iniciatives i accions han estat moltíssimes i constants, incloses les d'organitzacions com Òmnium Cultural i la Plataforma per la Llengua i d'institucions com l'Institut d'Estudis Catalans. No obstant això, totes aquestes iniciatives i propostes han estat sempre rebutjades o directament menystingudes pel govern de l'estat espanyol, el qual ha bloquejat sempre la possibilitat que el català fos llengua oficial de les institucions europees.⁵

El darrer intent perquè el català fos reconegut com a llengua oficial a Europa es va dur a terme l'any 2011 amb la previsió de l'entrada de Croàcia dins la UE, ja que es tornava a obrir el procés de modificació del reglament que estableix el règim lingüístic de la UE per tal d'afegir el croat en la llista de llengües oficials de la Unió. Aprofitant això, els eurodiputats catalans Maria Badia (PSC), Oriol Junqueras (ERC), Ramon Tremosa (CIU) i Raúl Romeva (ICV) van enviar un document a l'estat espanyol on es feia una petició formal perquè el Govern de l'Estat reclamés l'oficialitat del català en les institucions europees. La petició va ser votada al Congrés dels Diputats i va ser denegada amb els vots contraris dels grups parlamentaris del PP i del PSOE.

D'ençà que Espanya va entrar a la UE ha calgut modificar 16 cops el reglament i en totes aquestes ocasions el govern espanyol ha bloquejat sempre l'oficialitat del català. Espanya s'ha negat sistemàticament a fer com Irlanda, que va demanar l'oficialitat de l'irlandès 34 anys després de ser membre de la UE bo i aprofitant l'entrada del búlgar i el romanès. Segons dades del 2011, l'irlandès és parlat habitualment per 77.000 ciutadans, 80 vegades menys que el català.

⁵ Per a més informació vegeu «*La pressió social i el català a Europa*» *Revista de Llengua i Dret*, núm. 50, 2008, p. 203-232 Miquel Strubell i Trueta.

5. L'estatus legal del català a Europa

Tot i la difícil situació en què es troba el català a Europa, la llengua catalana té un seguit de petits acords aprovats pel Consell de Ministres d'Afers Generals i Relacions Exteriors de la UE, del 13 de juny de 2005, gràcies a la pressió social i mediàtica que es va dur a terme tant des del Govern de la Generalitat de Catalunya, de diverses institucions i associacions del país així com des de la societat civil. Aquests acords permeten, per primera vegada, garantir tot un seguit de prerrogatives a favor de les llengües autonòmiques oficials a l'estat espanyol, com ara el català, tot i que amb certs condicionants i limitacions. En virtut d'aquests acords, el català pot arribar a tenir valor de llengua d'ús administratiu i, per tant, ser reconegut com a llengua de comunicació amb els ciutadans per les principals institucions i organismes de la UE. Concretament, el règim singular del català consisteix en quatre acords bilaterals entre l'estat espanyol i diferents institucions europees. Ara bé, com veurem tot seguit, aquests acords no suposen cap obligació per a la UE quant al català sinó que sempre es fa referència a la possibilitat que aquells ciutadans que ho desitgin puguin fer un ús actiu del català per adreçar-se a les institucions europees, tot i que en primera instància s'hauran de remetre a un organisme disposat per l'estat espanyol, el qual traduirà les comunicacions en una llengua oficial de la UE.

Aquests acords són fruit de les conclusions que va adoptar el Consell, el 13 de juny del 2005, sobre l'ús d'altres llengües oficials per part de les institucions i organismes de la UE (Document 2005/C 148/01).

El document diu al primer punt:

«1. Las presentes conclusiones se refieren a las lenguas, distintas de las lenguas indicadas en el Reglamento número 1/1958 del Consejo, que cuentan con un estatuto reconocido por la Constitución de un Estado miembro en todo o en parte de su territorio y cuyo uso como lengua nacional está autorizado por ley».

i en el seu article 5 estableix que aquests acords consisteixen en la:

«a) Publicación de los actos adoptados mediante codecisión por el Parlamento Europeo y el Consejo.

El Gobierno de un Estado miembro *podrá*⁶ enviar al Parlamento Europeo y al Consejo una traducción certificada de los actos adoptados mediante codecisión en una de las lenguas indicadas en el punto 1.⁷ El Consejo conservará esta traducción en sus archivos y emitirá copia de ella a petición de un interesado. El Consejo se encargará de la publicación de estas traducciones en su sitio Internet. En ambos casos, se señalará que *esas traducciones carecen de valor jurídico*.

b) Intervenciones orales en las sesiones del Consejo y, en su caso, de otras instituciones u órganos de la Unión.

El Gobierno de un Estado miembro *podrá, si ha lugar*, solicitar al Consejo, y en su caso a otras instituciones u órganos (Parlamento Europeo o Comité de las Regiones) la *posibilidad de utilizar* una de las lenguas indicadas en el punto 1 en las intervenciones orales (interpretación pasiva) que realice en una sesión uno de los miembros de la institución u órgano de que se trate. En el caso del Consejo, en principio se dará curso a dicha solicitud, *siempre que se haya formulado con una antelación razonable* con respecto a la sesión *y que se cuente con los medios necesarios, por lo que se refiere a personal y equipo*.

c) Comunicaciones escritas con las instituciones y órganos de la Unión.

Los Estados miembros *podrán adoptar* un acto jurídico en el que se establezca que, cuando un ciudadano desee dirigir una comunicación a una institución u órgano de la Unión en una de las lenguas indicadas en el punto 1, remitirá esa comunicación a un órgano designado por el Gobierno de ese Estado miembro. Este órgano remitirá a la Institución u órgano de que se trate el texto de la comunicación con una traducción de la misma en la lengua del Estado miembro indicada en el Reglamento número 1/1958 del Consejo. El mismo procedimiento se aplicará, *mutatis mutandis*, a la respuesta que dé la institución u órgano de que se trate».

⁶ La cursiva amb què estan marcades determinades paraules i frases que apareixen en aquest apartat és nostra. Els elements destacats incorporen matisos de possibilitat o condició que justament limiten l'ús del català a la voluntat del govern espanyol de manera que no es garanteixen plenament els usos i en remarca el caràcter sense validesa oficial o jurídica.

⁷ Vegeu el punt 1 indicat més amunt.

Els sis acords bilaterals concrets que es desprenen d'aquestes conclusions són:

a) L'acord administratiu 2006/C 73/06, amb la Comissió Europea, pel qual es permet l'ús oficial a la Unió Europea de les altres llengües que gaudeixen d'estatut d'oficialitat en el territori espanyol. Aquest acord disposa que:

«Los ciudadanos españoles, o cualquier otra persona física o jurídica que resida o tenga su sede en España, tendrán, en los términos previstos por el Derecho español y de acuerdo con las conclusiones del Consejo de 13 de junio de 2005, la facultad de dirigir sus comunicaciones escritas a la Comisión europea en cualquiera de las lenguas que, conforme al orden constitucional español, son oficiales dentro del territorio español».

b) L'acord administratiu 2006/C 40/02, amb el Consell d'Europa, pel qual es permet l'ús oficial en el Consell de les llengües diferents del castellà que tenen estatut de llengua oficial en el territori espanyol. El document fa referència explícita a la possibilitat d'adreçar-se al Consell mitjançant comunicacions escrites i intervencions orals durant la sessió del Consell.

c) L'acord administratiu amb el Defensor del Poble Europeu, pel qual es podrà fer ús oficial de les llengües que tenen estatus de llengua oficial segons els estatuts de les diverses comunitats autònomes de l'Estat. Aquest ús es refereix a:

«el derecho de dirigir sus comunicaciones escritas al Defensor del Pueblo Europeo en cualquiera de las lenguas que, conforme al ordenamiento constitucional español, tengan estatuto de lenguas oficiales en el territorio español».

d) L'acord administratiu amb el Comitè de les Regions, en el qual es disposa que:

«Cualquier ciudadano español tiene derecho a dirigir una comunicación por escrito al Comité de las Regiones en alguna de las lenguas distintas del español/castellano que, de conformidad con la Constitución Española, cuentan con estatuto oficial en todo o en parte del territorio español».

De la mateixa manera, també serà possible:

«el uso por uno o varios miembros del Comité de las Regiones, en el curso de un pleno, de cualquiera de las lenguas distintas del español/castellano cuyo estatuto esté reconocido por la Constitución Española».

e) L'acord administratiu amb el Comitè Econòmic i Social Europeu, pel qual:

«Todo ciudadano español o persona física o jurídica residente o con sede en España tendrá derecho a dirigir sus comunicaciones escritas al Comité Económico y Social Europeo (CESE) en cualquiera de las lenguas que, de conformidad con la Constitución Española, tienen estatuto de lengua oficial en el territorio español».

f) L'acord administratiu amb el Tribunal de Justícia, pel qual:

«Los ciudadanos españoles o cualquier persona física o jurídica que resida o tenga su domicilio social en España tendrán, en los términos previstos por la legislación española y de acuerdo con las Conclusiones del Consejo de 13 de junio de 2005, *la facultad de optar por dirigir* sus escritos al Tribunal de Justicia en cualquiera de las lenguas que, de conformidad con el ordenamiento constitucional español, son oficiales en el territorio español aparte del español o castellano».

Ara bé, cal notar que tots aquests drets relatius a les comunicacions escrites estan sotmesos a un, com a mínim, curiós procés administratiu que s'articula a través de la intermediació d'un organisme designat per l'estat espanyol, el qual ha de garantir una traducció al castellà dels documents, que serà enviada a la institució comunitària que correspongui. Posteriorment, la resposta emesa per la UE es tramitarà altra vegada a aquestes oficines estatals, les quals al seu torn tornaran a fer una traducció, aquest cop al català, per fer-la arribar al ciutadà. De la mateixa manera, el dret d'intervenir en català en el Consell d'Europa també consta d'un procés pel qual s'ha d'avisar amb una antelació superior a les sis setmanes si es vol poder articular aquest dret; com preveuen els articles 5a i 5b de l'acord bilateral entre l'estat espanyol i el Consell d'Europa:

«Los representantes de España *podrán, si ha lugar, utilizar* en una sesión del Consejo una de las lenguas distintas del castellano reconocidas como lenguas oficiales en la Constitución española *en las condiciones siguientes:*

a) *Al comienzo de cada semestre*, la Representación Permanente de España entregará a la Secretaría General del Consejo una lista indicativa de las sesiones del Consejo para las cuales *cabe la posibilidad* de que se presente una solicitud de utilización de una de las mencionadas lenguas.

b) *Como mínimo siete semanas antes* de la sesión del Consejo, la Representación Permanente de España comunicará a la Secretaría General del Consejo la solicitud del representante de España que desee hacer uso de una de las mencionadas lenguas en

sus intervenciones orales (*interpretación pasiva*); la confirmación definitiva de la solicitud deberá producirse a más tardar catorce días naturales antes de la sesión del Consejo».

Tanmateix, també cal fer esment que la Comissió Europea utilitza el català com a llengua de comunicació amb els ciutadans a través de la seva representació a Barcelona i que també es fa servir en campanyes d'informació, en l'edició de materials i publicacions i en la difusió de notes de premsa així com en el web de la representació a Barcelona de la Comissió. Val la pena afegir, però, que a dia d'avui, encara no hi ha versió catalana del web de la Comissió Europea.

6. Conseqüències de la no-oficialitat del català a la UE

Les conseqüències de la no-oficialitat del català a la Unió Europea són diverses i de diferent tipologia. Entre les més destacades trobem les que afecten la representativitat del poble, l'aplicabilitat de les normes, la legalitat i fins i tot el foment i protecció de la llengua.

La conseqüència més clara i directa de la no-oficialitat del català a la UE és la impossibilitat d'utilitzar aquesta llengua davant de les institucions i els organismes europeus.

Aquesta impossibilitat, al seu torn, suposa no poder fer servir el català com a vehicle de comunicació amb els poders públics escollits democràticament i que representen els ciutadans.

De la mateixa manera, la no-oficialitat del català a la UE suposa que cap dels documents oficials de les institucions europees hagi de ser escrit en català, tal com s'especifica en l'article 4 del Reglament 1/1958, segons el qual «los reglamentos y demás textos de alcance general se redactarán en las cuatro lenguas oficiales».

En el mateix sentit, i segons l'article 5, «el Diario Oficial de la Comunidad se publicará en las diferentes lenguas oficiales». De tot això, jurídicament se'n desprèn que qualsevol document europeu o acte jurídic traduït o realitzat en català no tindrà validesa ni eficàcia legal, i per descomptat no caldrà utilitzar-lo.

Així doncs, qualsevol llengua que no adquireixi l'estatus de llengua oficial de la UE queda directament exclosa de les relacions d'àmbit públic europeu, i el seu ús queda limitat i restringit.

No obstant això, encara resta una porta oberta gràcies a l'article 6 del Reglament 1/1958, el qual estableix que «las instituciones podrán determinar las modalidades de aplicación de este régimen lingüístico en sus reglamentos internos».

Gràcies a això, com ja hem dit, a dia d'avui, el català, tot i no ser llengua oficial de la UE, sí que, teòricament, pot fer-se servir en alguns usos administratius, sempre restringits a uns condicionants. Una d'aquestes limitacions és la voluntat del govern espanyol de permetre aquests usos. Segons els diferents acords signats amb la Unió Europea que permeten alguns usos restringits del català en les relacions amb diverses institucions europees, si el ciutadà vol adreçar-se a les institucions amb les que s'han signats els acords, cal remetre's primerament als organismes que, a priori, ha disposat l'estat espanyol per a aquestes funcions. Aquests organismes espanyols, haurien d'encarregar-se de traduir les comunicacions en una llengua oficial de la UE i remetre la resposta europea en la mateixa llengua en la qual el ciutadà s'hi hagi adreçat. A la pràctica, ni tan sols això es compleix i hi ha forts dèficits de funcionament d'aquest mecanisme. Així doncs, no es pot tenir un accés directe en català a les institucions europees.

Tanmateix, encara hi ha altres conseqüències negatives com a resultat de la no-oficialitat del català a Europa que poden ser molt remarcables.

En destaquem els efectes de la regulació del dret comunitari, ja que sovint, el dret europeu regula i legisla en funció només de les llengües declarades oficials a la UE, i fruit d'això, pot arribar, per exemple, a restringir l'activitat legislativa catalana, atès que hi ha un reglament europeu superior que només permet legislar en segons quins temes mentre la llengua sigui oficial de la UE. Això representa que per exemple la Generalitat de Catalunya vegi restringida la seva activitat en matèria de llengua o quedin sense aplicació —o amb dubtosa aplicació— determinats procediments establerts per l'administració catalana. Un bon exemple seria l'afectació a les lleis de consum i a l'etiquetatge de productes alimentaris. La normativa europea envaeix competències en matèria lingüística atribuïdes a la Generalitat, i n'acaba modificant els efectes jurídics, com es veu al comparar l'article 128-1.2 del Codi de Consum de

Catalunya amb l'article 15.2 del Reglament UE 1169/2011, tots dos referents a l'etiquetatge general de productes alimentaris, ja que mentre el primer diu que:

«Les persones consumidores, sens perjudici del respecte ple al deure de disponibilitat lingüística, tenen dret a rebre en català:

a) Les invitacions a comprar, la informació de caràcter fix, la documentació contractual, els pressupostos, els resguards de dipòsit, les factures i els altres documents que hi facin referència o que en derivin.

b) Les informacions necessàries per al consum, l'ús i el maneig adequats dels béns i serveis, d'acord amb llurs característiques, amb independència del mitjà, format o suport utilitzat, i, especialment, les dades obligatòries relacionades directament amb la salvaguarda de la salut i la seguretat».

el Reglament europeu diu que:

«En su propio territorio, los Estados miembros en que se comercializa un alimento podrán estipular que las menciones se faciliten en una o más lenguas *de entre las lenguas oficiales de la Unión Europea*».⁸

El cas de l'etiquetatge és potser un dels més coneguts, ja que hi ha diferents reglaments i directives europees on el català no és té en compte en la promoció i garantia d'ús o fins i tot pot restringir-se:

a) El Reglament (CE) núm. 66/2010 del Parlament Europeu i del Consell de 25 de novembre de 2009 relatiu a l'etiqueta ecològica a la UE, que en l'article 12.2.2. diu:

«La promoción de la etiqueta ecológica de la UE podrá llevarse a cabo a través del sitio web dedicado a la misma, facilitando información básica y material promocional, así como información sobre los lugares de venta de productos así etiquetados, *en todas las lenguas comunitarias*».

b) La Directiva 2009/9/CE de la Comissió, de 10 de febrer de 2009, que modifica la Directiva 2001/82/CE del Parlament Europeu i del Consell, per la qual s'estableix un codi comunitari sobre medicaments veterinaris que en l'apartat 1B de l'annex especifica el següent:

«Se presentará el texto propuesto para el etiquetado del envase primario y del envase externo de conformidad con el título V de esta Directiva, así como para el prospecto cuando lo requiera el artículo 61. Además, el solicitante presentará una o varias

⁸ La cursiva és nostra.

muestras o modelos a escala del medicamento veterinario en su presentación para la venta, *como mínimo en una de las lenguas oficiales de la Unión Europea*; previo acuerdo de la autoridad competente, el modelo a escala podrá ser en blanco y negro y presentarse en formato electrónico».

- c) El Reglament (CE) núm. 589/2008, de la Comissió, de 23 de juny, pel qual s'estableixen les disposicions d'aplicació del Reglament (CE) núm. 1234/2007, del Consell, pel que fa a les normes de comercialització dels ous, i que en les parts A i B del seu annex I, dóna compliment a determinades previsions establertes en l'article 12 referents a la normativa d'etiquetatge que han d'incloure els estoigs del ous, per la qual l'etiquetatge es farà en les llengües oficials de la Comunitat.⁹

D'altres normatives i reglaments estipulats per la Unió Europea i que perjudiquen la projecció del català, atès que no és llengua oficial de la UE són, per exemple:

- a) El Reglament núm. 181/2011 del Parlament Europeu i del Consell, de 16 de febrer de 2011, sobre els drets dels viatgers d'autobús i autocar, ja que l'article 25.2.2. diu que:
- «Con objeto de cumplir con el requisito de información contemplado en el apartado 1, los transportistas y los gestores de las estaciones podrán usar un resumen de las disposiciones del presente Reglamento elaborado por la Comisión *en todas las lenguas oficiales de las instituciones de la Unión Europea* y puesto a su disposición».
- b) La Directiva 2010/75/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 24 de novembre de 2010, sobre les emissions industrials (prevenció i control integrats de la contaminació), pel qual:
- «Tras la adopción de una decisión conforme al apartado 5, la Comisión hará accesibles al público sin demora los documentos de referencia MTD y velará por la publicación de las conclusiones relativas a las MTD *en todas las lenguas oficiales de la Unión*».
- c) El Reglament (UE) núm. 36/2010 de la Comissió de 3 de desembre 2009 sobre els models comunitaris de llicències de conducció de trens, certificats complementaris, còpies autenticades de certificats complementaris i formularis de sol·licitud de llicències de conducció de trens, que en l'article 1 estableix que:

⁹ En aquest Reglament no existeix un redactat específic que expliciti això sinó que trobem l'etiquetatge específic que haurà de figurar en els estoigs dels ous, escrit en les diverses llengües oficials de la UE.

«para el modelo comunitario de licencia de conducción de trenes (...) *se utilizarán una o varias lenguas oficiales de la Comunidad Europea*».

- d) La Directiva 2009/100/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 16 de setembre de 2009, relativa al reconeixement recíproc dels certificats de navegació expedits per als vaixells de la navegació interior, on en l'article 2.3. es diu:

«El certificado de navegación se redactará *en una de las lenguas oficiales de las instituciones de la Unión Europea*.»

- e) El Reglament (CE) núm. 1221/2008 de la Comissió, de 5 de desembre de 2008, que modifica, pel que fa a les normes de comercialització, el Reglament (CE) núm. 1580/2007, pel qual s'estableixen disposicions d'aplicació dels reglaments (CE) núm. 2200/96, (CE) núm. 2201/96 i (CE) núm. 1182/2007 del Consell en el sector de les fruites i hortalisses, en l'article 12.bis.4 del qual s'insisteix en que:

«Los certificados se expedirán, como mínimo, *en una de las lenguas oficiales de la Comunidad*».

- f) El Reglament de l'Assemblea Parlamentària, el qual, en l'article 12, estableix que:

«Las lenguas oficiales de la Asamblea Parlamentaria Euronest *serán las lenguas oficiales de la Unión Europea* y las lenguas oficiales de los socios de Europa Oriental».

- g) El Reglament (UE) 1077/2011 del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2011, pel qual s'estableix una Agència Europea per a la gestió operativa de sistemes informàtics de gran magnitud en l'espai de llibertat, seguretat i justícia, on, en l'article 25 s'estipula que:

«Se aplicará a la Agencia el Reglamento número 1, de 15 de abril de 1958, por el que *se fija el régimen lingüístico de la Comunidad Económica Europea*».

- h) L'estatut de la Comissió Administrativa de Coordinació dels Sistemes de Seguretat Social, adscrita a la Comissió Europea, de 16 de juny de 2010, l'article 17 del qual diu que:

«Las lenguas de la Comisión Administrativa serán las establecidas como *lenguas oficiales de las instituciones de la Unión* de conformidad con lo dispuesto en el artículo 342 del Tratado de Funcionamiento de la Unión Europea».

i) L'acte núm. 29/2009, de l'Autoritat Comuna de Control d'Europol, de 22 de juny de 2009, pel qual s'estableix el seu reglament intern, i que en l'article 6.5. diu que:

«La Autoridad Común de Control celebrará sus reuniones basándose en documentos y proyectos redactados *en todas las lenguas oficiales de las instituciones de las Comunidades Europeas*. Solamente en caso de urgencia podrán admitirse excepciones a esta disposición; sin embargo, las delegaciones tendrán derecho a pedir una traducción a su propia lengua».

l en l'article 17.1, estableix el següent:

«El procedimiento se desarrollará *en una de las lenguas oficiales de las instituciones de las Comunidades Europeas*. El demandante elegirá la lengua oficial en la cual deba desarrollarse el procedimiento. La lengua del procedimiento se utilizará en las declaraciones orales y en la documentación escrita de las partes, así como en las actas y decisiones del Comité».

j) El Reglament intern del Tribunal de Comptes de la Unió Europea, que en l'article 28.1 disposa que:

«Los informes, los dictámenes, las observaciones, las declaraciones de fiabilidad y los restantes documentos que sean publicados se redactarán *en todas las lenguas oficiales*».

k) La Directiva 2007/46/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de setembre de 2007, per la qual es crea un marc per a l'homologació dels vehicles de motor i dels remolcs, sistemes, components i unitats tècniques independents destinats als esmentats vehicles, que en l'article 17, referent a la informació destinada als usuaris, estableix que:

«Esta información se facilitará *en las lenguas oficiales de la Comunidad*. Se entregará, con el acuerdo de la autoridad de homologación, en un documento de apoyo apropiado, tal como el manual de instrucciones o la guía de mantenimiento».

Aquests són només uns exemples. Així doncs, i en conseqüència, la no-oficialitat del català a Europa provoca la derogació i supressió de certs drets lingüístics que prèviament garantia o podia garantir la legislació catalana i també facilita la translació per part de l'estat espanyol de normativa que restringeix l'ús del català o imposa l'ús del castellà (de fet l'estat espanyol, amb més de 500 disposicions impositives del castellà, fa un ús ampli de la possibilitat d'obligar en una llengua de la UE, en aquest cas sempre el castellà). De la mateixa manera, certes

normatives europees impedeixen que el català tingui més presència en determinats camps, ja que la UE estipula sovint en la seva legislació que les llengües vàlides i jurídicament eficients seran aquelles que són llengües oficials de la UE. Per tant, com a resultat de determinades normatives europees, la llengua pròpia i oficial de Catalunya pot arribar a perdre el seu caràcter d'oficial en la pròpia comunitat de la qual n'és oficial i, a l'hora, es veu arraconada en el seu intent d'aconseguir una plena normalització del seu ús en determinats àmbits i sectors.

En un nivell més pràctic, la manca d'oficialitat del català fa que aquest pugui no formar part de l'àmbit de programes i accions comunitaris de protecció, foment i difusió de llengües de la UE, fins i tot en els plans d'aprenentatge que prioritzen, o se centren només, en les llengües oficials de la UE. Aquest fet no només dificulta l'aprenentatge del català a tots aquells ciutadans europeus que potser el voldrien aprendre, sinó que a més situa la llengua catalana com una llengua de segona.

Més enllà de l'oficialitat a la Unió Europea, també destaquem que moltes de les disposicions de la UE fan referència a les llengües oficials dels Estats. En aquest cas també la situació és excepcional. No hi ha cap llengua de la Unió Europea de les dimensions del català que no sigui llengua plenament oficial d'Estat. En aquest sentit el no reconeixement d'aquest estatus per part d'Espanya fa també impossible moltes de les disposicions europees que afecten a les llengües.

7. Conclusions

La llengua catalana constitueix una excepció en l'àmbit de la Unió Europea. No hi ha cap altra llengua de les dimensions, vitalitat, pes econòmic i demogràfic, força d'atracció i representativitat legal i simbòlica, que no sigui llengua plenament oficial de la UE. Aquesta anomalia és només per la voluntat política dels successius governs espanyols i especialment dels dos partits espanyols amb més representativitat: el PP i el PSOE. Les raons ideològiques d'aquests dos partits han permès que els ciutadans de llengua catalana tinguin una consideració única en l'àmbit europeu, clarament discriminatòria. El fet que el català no hi sigui llengua oficial té un seguit de serioses conseqüències negatives de representativitat, legalitat, efectes jurídics, promoció i visualització de la llengua.

Si el català fos una llengua oficial de la Unió Europea:

- a. Els ciutadans de parla catalana podrien fer servir el català com a vehicle comunicatiu en les relacions amb els poders públics de la UE. Hi hauria utilització lliure, oral i per escrit, com el danès o l'estonià.
- b. Els representants polítics la podrien fer servir en els diversos estaments europeus, de la mateixa manera que es fa servir el danès, el finès o l'estonià ara.
- c. La publicació dels tractats, del *Diari Oficial de la Unió Europea* i dels textos fonamentals de la UE es faria en català amb plena validesa jurídica.
- d. S'inclouria el català amb tota normalitat en els programes de la UE per a l'aprenentatge i el perfeccionament de les llengües europees i de foment i promoció del català.
- e. Les moltes directives i reglaments de la UE que inclouen preceptes de promoció o exclusivitat per a les llengües oficials de la UE, especialment per als temes de consum i empresa, permetrien també que el català fos obligatori o afavorit en aquests aspectes. Ara per ara, aquests reglaments poden restringir l'aplicació de les lleis autonòmiques o limitar-ne el desenvolupament.
- f. El català disposaria d'un estatus que l'internacionalitzaria i que el dotaria del prestigi simbòlic que es mereix. Això podria tenir implicacions no només en la política de la UE, sinó en les polítiques dels diversos estats, inclosa l'acollida turística o institucional.
- g. Els beneficis de l'oficialitat de la llengua catalana s'estendrien a tots els catalanoparlants, sigui o no el català oficial a cadascun dels respectius territoris i/o estats.

Com hem esmentat abans, és bàsic que el català sigui també reconegut com a llengua oficial d'Estat, consideració que el govern espanyol sempre s'ha negat a admetre.

8. Bibliografia de referència

«Acte núm. 29/2009, de l'Autoritat Comuna de Control d'Europol, de 22 de juny de 2009, pel qual s'estableix el seu reglament intern». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. C 45 (de 23 de febrer de 2010). Disponible en línia a:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:045:0002:0013:ES:PDF>

«Acuerdo Administrativo entre el Comité Económico y Social Europeo y el Reino de España». Disponible en línia a:

http://ec.europa.eu/spain/barcelona/pdf/la-ue-en-cataluna-e-islas-baleares/acord_ces_30maig.pdf

«Acuerdo Administrativo entre el Reino de España y el Tribunal de Justicia». Disponible en línia a:

<http://www.gencat.cat/presidencia/butsue/htdocs/acord%20TJUE.pdf>

«Acuerdo Administrativo entre el Reino de España y el Comité de las Regiones de la Unión Europea». Disponible en línia a:

http://ec.europa.eu/spain/barcelona/pdf/la-ue-en-cataluna-e-islasbaleares/acord_bilateral_comite_de_les_regions_estat_espanyol.pdf

«Acuerdo Administrativo entre el Reino de España y el Consejo de la Unión Europea (2006/C 40/02)». *Diario Oficial de la Unión Europea*, núm. C40/02 (17 de febrer de 2006). Disponible en línia a:

http://ec.europa.eu/spain/barcelona/pdf/la-ue-en-cataluna-e-islas-baleares/acord_consell.pdf

«Acuerdo Administrativo entre el Reino de España y el Defensor del Pueblo». Disponible en línia a:

http://ec.europa.eu/spain/barcelona/pdf/la-ue-en-cataluna-e-islas-baleares/acord_administratiu_espanya_defensor_del_poble_europeu.pdf

«Acuerdo Administrativo entre la Comisión Europea y el Reino de España (2006/C73/06)». *Diario Oficial de la Unión Europea*, núm. C73/14 (25 de març de 2006). Disponible en línia a:

http://ec.europa.eu/spain/barcelona/pdf/la-ue-en-cataluna-e-islas-baleares/acord_comissio.pdf

«Conclusiones del Consejo, de 13 de junio de 2005 relativas al uso oficial de otras lenguas en el Consejo y, en su caso, en otras Instituciones y órganos de la Unión Europea (2005/C 148/01)». *Diario Oficial de la Unión Europea*, núm. C 148/1 (18 de juny de 2005). <http://www.boe.es/doue/2005/148/Z00001-00002.pdf>

«Directiva 2007/46/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de setembre de 2007, per la qual es crea un marc per a l'homologació dels vehicles demotor i dels remolcs, sistemes, components i unitats tècniques independents destinats als esmentats vehicles». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. L-263 (9 d'octubre de 2007). Disponible en línia a:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:263:0001:0160:ES:PDF>

«Directiva 2009/9/CE de la Comissió, de 10 de febrer de 2009, que modifica la Directiva 2001/82/CE del Parlament Europeu i del Consell, per la qual s'estableix un codi comunitari sobre medicaments veterinaris». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. L 44 (14 de febrer de 2009). Disponible en línia a:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:044:0010:0061:ES:PDF>

«Directiva 2009/100/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 16 de setembre de 2009, relativa al reconeixement recíproc dels certificats de navegació expedits per als vaixells de la navegació interior». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. L 259 (2 d'octubre de 2009). Disponible en línia a:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:259:0008:0013:ES:PDF>

«Directiva 2010/75/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 24 de novembre de 2010, sobre les emissions industrials (prevenció i control integrats de la contaminació)». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. L 334 (17 de desembre de 2010). Disponible en línia a:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:334:0017:0119:ES:PDF>

«Estatuto de los diputados al Parlamento Europeo (2005/684/CE)». *Official Journal*, núm. 262 (7 d'octubre de 2005).

«Estatuts de la Comissió Administrativa de Coordinació dels Sistemes de Seguretat Social, adscrita a la Comissió Europea, de 16 de juny de 2010». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. C 213 (6 d'agost de 2010). Disponible en línia a:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:213:0020:0025:ES:PDF>

European Commission. Languages. Disponible en línia a:

http://ec.europa.eu/languages/policy/language-policy/official_languages_en.htm

MILIAN, Antoni (2002). «Les formes d'intervenció lingüística i les tècniques jurídiques de protecció de les llengües i dels grups lingüístics en les societats plurilingües. Una llambregada al dret comparat». *Revista de Llengua i Dret*, núm. 37, p. 111.

PLATAFORMA PER LA LLENGUA. Disponible en línia a:

<https://www.plataforma-llengua.cat/media/assets/4269/InformeCAT-2014-web.pdf>

«Reglament 1/1958 pel qual es determinen les llengües que farà servir la Comunitat Econòmica Europea». *Official Journal* 017(6 d'octubre de 1958). Disponible en línia a:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1958R0001:20070101:EN:PDF>

«Reglament núm. 36/2010 de la Comissió de 3 de desembre 2009 sobre els models comunitaris de llicències de conducció de trens, certificats complementaris, còpies autenticades de certificats complementaris i formularis de sol·licitudde llicències de conducció de trens, en aplicació de la Directiva 2007/59/CE del Parlament Europeu i del Consell». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. L 13 (19 de gener de 2010). Disponible en línia a:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:013:0001:0027:ES:PDF>

«Reglament núm. 66/2010 del Parlament Europeu i del Consell de 25 de novembre de 2009 relatiu a l'etiqueta ecològica a la UE». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. L 27 (30 de gener de 2010). Disponible en línia a:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:027:0001:0019:ES:PDF>

«Reglament núm. 181/2011 del Parlament Europeu i del Consell, de 16 de febrer de 2011, sobre els drets dels viatgers d'autobús i autocar i pel qual es modifica el Reglament núm. 2006/2004». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. L 55 (28 de febrer de 2011). Disponible en línia a:

http://www.boe.es/boe_catalan/dias/2013/07/05/pdfs/BOE-A-2013-7320-C.pdf

«Reglament núm. 589/2008, de la Comissió, de 23 de juny, pel qual s'estableixen les disposicions d'aplicació del Reglament (CE) núm. 1234/2007, del Consell, pel que fa a les normes de comercialització dels ous». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. L 163 (24 de juny de 2008). Disponible en línia a:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:163:0006:0023:ES:PDF>

«Reglament 1077/2011 del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2011, pel qual s'estableix una Agència Europea per a la gestió operativa de sistemes informàtics de gran magnitud en l'espai de llibertat, seguretat i justícia». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. L 286 (1 de novembre de 2011). Disponible en línia a:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:286:001:0017:ES:>

PDF

«Reglamento 1169/2011 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 25 de octubre de 2011, sobre la información alimentaria facilitada al consumidor». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. L 304/18 (22 de novembre de 2011). Disponible en línia a:

<http://www.boe.es/doue/2011/304/L00018-00063.pdf>

«Reglament (CE) núm. 1221/2008 de la Comissió, de 5 de desembre de 2008, que modifica, pel que fa a les normes de comercialització, el Reglament (CE) núm. 1580/2007, pel qual s'estableixen disposicions d'aplicació dels reglaments (CE) núm. 200/96, (CE) núm. 2201/96 i (CE) núm. 1182/2007 del Consell en el sector de les fruites i hortalisses». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. L-336 (13 de desembre de 2008). Disponible en línia a:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:336:0001:0080:ES:PDF>

«Reglament de l'Assemblea Parlamentària EURONEST». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. L 198 (6 de juliol de 2001). Disponible en línia a:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:198:0007:0016:ES:PDF>

«Reglament intern del Tribunal de Comptes de la Unió Europea». *Diari Oficial de la Unió Europea*, núm. L103 (23 d'abril de 2010). Disponible en línia a:

<http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:L:2010:103:SOM:ES:HTML>

«Tratado constitutivo de la Comunidad Europea». *Diario Oficial de las Comunidades Europeas*, núm. C 325/33 (24 de desembre de 2002). Disponible en línia a:

http://www.boe.es/legislacion/enlaces/documentos/ue/Trat_EC_consol.pdf

Plataforma per la Llengua
Via Laietana, 48 A, principal 2a
08003 Barcelona
93 321 18 03
info@plataforma-llengua.cat
www.plataforma-llengua.cat

